

Lausunto

13.05.2025

Asia: VN/24284/2023

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä koskien rajat ylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon (E-evidence-asetus ja -direktiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Teknologiateollisuus sekä Kyberala kiittävät mahdollisuudesta lausua asiasta (yhteinen lausunto). Teknologiateollisuus ry edustaa yli 1800 jäsenyritystä, jotka vastaavat puolesta Suomen viennistä, tutkimus- ja kehitysinvestoinneista ja työllistävät suoraan ja välillisesti neljäsosan suomalaisista. Kyberala ry on Teknologiateollisuus ry:n toimialayhdistys ja edustaa Suomessa toimivaa kyberturvallisuusalaa.

Taustaa

Ehdotuksella on hyväksyttävä ja perusteltu tavoite pyrkiä edistämään rikostutkinnan tehokkuutta sekä rikosvastuun toteutumista. Epäiltyjen tunnistamisen ja sähköisen todistusaineiston hankkiminen ovat keskeinen osa prosessia eikä oikeusapumenettelyä voida pitää sen hitauden kannalta riittävänä keinona rikosvastuun ja rikoksen uhrien oikeuksien toteutumisen kannalta. Lisäksi EU:n sisäisen turvallisuuden edistäminen edellyttää ainakin jossain määrin unionin integraation syventämiseen liittyviä toimia.

Asetusehdotuksen neuvotteluissa Suomi korosti, että henkilötietojen suojasta ja muiden perusoikeuksien asianmukaisesta turvaamisesta huolehditaan ja että valtioiden täysivaltaisuus huomioon kattavasti. Suomi piti asetuksen mukaista notifikaatiomekanismia kieltäytymisperusteineen riittämättömänä. Suomi äänesti asetusehdotuksen lopullista hyväksymistä vastaan, mutta Suomen kannasta huolimatta asetus ja direktiivi hyväksyttiin. Valmistelua on jatkettu näistä lähtökohdista.

Yleistä

Asetus ja direktiivi muodostavat uudenlaisen menettelyn rajat ylittävän sähköisen todistusaineiston hankkimiseksi oikeusapumenettelyn rinnalle. Sääntelyllä korvattaisiin pääosin nykyinen vapaaehtoisuuteen perustuva tietojen toimittaminen palveluntarjoajilta viranomaisille rajat ylittävästi. Uudistuksen tavoitteena on ollut sujuvoittaa sähköisen todistusaineiston hankintaa. Rikosten, erityisesti kyberrikollisuuden sekä muiden tietoverkkoavusteisten rikosten tehokkaampi torjunta todistusaineiston keräämistä tehostamalla on perusteltu tavoite. Yritykset ovat usein suoraan, tai välillisesti rikollisen toiminnan kohteita.

Pidämme tärkeänä, että jatkovalmistelussa huolehditaan Oikeuskansleri Tuomas Pöystin lausunnossaan esille nostamiin kehittämis ehdotusten toteuttamisesta, eritoten:

- Hallituksen esityksessä tehdään erityisesti perus- ja ihmisoikeuksien kannalta selkoa kansallisen liikkumavaran alasta sekä siitä missä määrin kansallisella liikkumavaralla voidaan mahdollisesti vastata valiokuntien ongelmalliseksi näkemiin seikkoihin.
- Miten EU-säädöksen mahdollisesti sisältämä liikkumavara ehdotetaan käytettäväksi, ja perusteltava ehdotus
- E-evidence-asetuksen ja ehdotettavan täydentämis lainsäädännön mukaisen prosessin kuvaaminen myös kaavion tai taulukon avulla

Resurssit ja organisointi

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) sekä FiCom:n lausuntoihin viitaten katsomme, että ehdotettavasta uudesta keskusviranomaistehtävästä aiheutuu Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille taloudellisten ja henkilöresurssien henkilöstöresurssien kohdentamistarpeita. Kohdentamisen tai priorisoinnin ei tule aiheuttaa kielteisiä seurauksia muiden uusien EU-säädösten toimenpanoon liittyvien tehtävien tehokkaalta suorittamisesta (mm. NIS2-direktiivi, tekoälysäädös, kyberkestävyyssäädös, datasäädös, kybersolidaarissuussäädös tai radiolaitedirektiivi).

Kannatamme Helsingin käräjäoikeuden nimeämistä e-evidence-asetuksen 8, 10 ja 12 artikloissa tarkoitetuksi täytäntöönpanoviranomaiseksi. Kyseisten artiklojen mukaisissa asioissa on perusteltua, että täytäntöönpanoviranomaisena toimii tuomioistuimien resurssitehokkuuden sekä perusoikeuksien suojan toteutumisen näkökulmista.

On välttämätöntä, että uudelleentarkastelumenettelyn asianmukaiseksi hoitamiseksi mm. tuomioistuimen toimintaa ja resursointia kehitetään niin, että viranomaiset voivat huolehtia tehokkaasta notifi kaatiomekanismista kieltäytymisperusteineen sekä tähän liittyvästä kotimaan viranomaisten tuesta pyynnön kohteena oleville yrityksille.

Seuraamusmaksut

Seuraamusmaksun suuruuden määrittämisessä on kansallista liikkumavaraa. Asetuksessa todetaan, että seuraamusmaksu voi olla enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta. Ehdotettu alaraja on liian korkea. Katsomme, että ehdotuksen sijaan seuraamusmaksun alarajan ei tulisi oikeushenkilöille ylittää 1000 € määrää. Alaraja vastaa mm. datanhallinta-asetuksen sekä TCO-asetuksen vähimmäismäärää.

Sund Peter
Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry -
Teknologiateollisuus ry